

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobkyně: **N. B.**, narozena dne X,
státní příslušnice Ukrajiny,
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 9. 2021, č. j. OAM-79/LE-BE01-VL14-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítl její žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou.

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyně je státní příslušnicí Ukrajiny s trvalým pobytem v Zakarpatské oblasti, proto pochází z bezpečné země původu. Na Ukrajině soustavně nedochází k pronásledování, mučení ani jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě svévolného násilí v případě mezinárodního konfliktu. Ukrajina rovněž ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách. Z výpovědi žalobkyně usoudil, že v jejím případě lze považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. Poukázal na ustálenou judikaturu NSS, podle níž je na žadateli, aby prokázal, že právě v jeho případě nelze považovat jeho zemi původu za bezpečnou. To se však žalobkyni v průběhu řízení nepodařilo. Naopak výslovně uvedla, že na Ukrajině není trestně stíhaná, nikdy neměla problémy se státními orgány ani bezpečnostními složkami, což ostatně odpovídá i jejím opakovaným bezproblémovým příjezdům a odjezdům z Ukrajiny. Dále uvedl, že od jejích posledních návštěv došlo v kontextu diskriminace ukrajinských občanů ruské národnosti k významným změnám, ke kterým zajisté patří i zařazení Ukrajiny na seznam bezpečných zemí původu. Žalobkyně k prokázání tvrzené diskriminace neuvedla naprosto žádné konkrétní obtíže, které by ve své vlasti kdy měla. Krom toho se žalobkyně se svými tvrzenými potížemi spojenými se svou ruskou národností neobrátila na žádné ukrajinské státní orgány, nepokusila se je řešit ani vnitřním přesídlením do oblasti s převahou obyvatel ruské národnosti. Žalovaný poukázal na možnost obrátit se na ukrajinské státní orgány se žádostí o pomoc v případě jakýchkoliv obtíží v souvislosti s diskriminací, stejně jako v souvislosti s týráním ze strany manžela. Ani v případě týrání ze strany manžela se žalobkyně nepokusila vyřešit své obtíže vyčerpáním všech dostupných nástrojů ochrany. Jelikož k týráním mělo docházet v roce 2004 a žalobkyně se následně s manželem rozvedla, nemůže se dle žalovaného jednat o skutečný důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2021. Žalovaný považuje podání žádosti o mezinárodní ochranu právě nyní za účelové jednání, za snahu zvrátit rozhodnutí o vyhoštění. Co se týče obav žalobkyně ohledně možného odvedení na vojnu, žalovaný poukázal na to, že branná povinnost je považována za legitimní občanskou povinnost. Odkázal na ustálenou judikaturu, podle níž povolání k výkonu vojenské služby samo o sobě není považováno za pronásledování. Obavy žalobkyně proto nejsou relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Žalovaný uzavřel, že žalobkyně neprokázala, že by Ukrajinu v jejím případě nebylo možné považovat za bezpečnou zemi původu.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

3. Žalobkyně v žalobě namítla, že žalovaný napadeným rozhodnutím porušil § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), dále porušil § 12 a § 14a zákona o azylu a čl. 8, 9 a 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Žalobkyně uvedla, že se obává v případě návratu diskriminace z důvodu své ruské národnosti. S ohledem na vývoj situace na Ukrajině jsou obyvatelé ruské národnosti více diskriminováni. Také poukázala na to, že ačkoliv jí žalovaný doporučil vyřešit její situaci vnitřním přesídlením, nezabýval se splněním podmínek pro vnitřní přesídlení. V tomto kontextu také poukázala na (zejména sociální) potíže, se kterými se potýkají vnitřně přesídlené osoby. Pro tyto osoby je problematické najít si práci či bydlení. Podmínky, kterým by musela po vnitřním přesídlení čelit, považuje za rozporné s mezinárodními závazky, kterými je Česká republika vázána, což žalovaný dostatečně nezohlednil. Dále uvedla, že se v případě návratu obává povolání do armády, neboť disponuje vojenskou

knížkou. Odvolala se na výhradu svědomí. Na Ukrajině je možné se vyhnout povinné službě pouze v případě příslušnosti k určité víře (za což byla Ukrajina dříve kritizována). Z toho důvodu v jejím případě nelze považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu. Také poukázala na to, že v minulosti byla obětí závažného domácího násilí ze strany svého manžela. V tomto ohledu se jí nedostalo pomoci ze strany ukrajinských státních orgánů, přestože se na ně obrátila. Domnívá se, že tomu tak bylo proto, že její manžel uplatil příslušné ukrajinské orgány, aby nezasáhly. V poslední řadě poukázala na hloubku svých vazeb na českém území, které by byly jejím návratem na Ukrajinu značně narušeny. Žije zde nepřetržitě od roku 2004, na Ukrajinu se za tu dobu vrátila pouze dvakrát a na maximálně dva týdny. Taktéž má na území České republiky partnera, který je Litevec a s nímž sdílí společnou domácnost. Návratem na Ukrajinu by tedy došlo k zásahu do jejího soukromého a rodinného života garantovaného čl. 8 Úmluvy.

4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že se situací žalobkyně podrobně zabýval a důkladně ji posoudil. Během řízení bylo zjištěno, že žalobkyně žádost o mezinárodní ochranu podala bez objektivní překážky až po 17 letech jejího pobytu v České republice. Před 17 lety přijela za prací a o mezinárodní ochranu požádala až nyní, tedy poté, co byla zajištěna z důvodu nevycestování na základě správního vyhoštění. Mimo to v řízení o správním vyhoštění uvedla, že sem přijela pouze za prací a v případě návratu na Ukrajinu jí nic nehrozí. To následně potvrdila i během řízení o zajištění (za účelem správního vyhoštění). Žalovaný poukázal na to, že mezinárodní ochrana neslouží k legalizaci pobytu. K obavám žalobkyně z nástupu do armády uvedl, že branná povinnost je legitimní občanskou povinností, kterou nelze bez dalšího považovat za pronásledování, přičemž žalobkyně jinou okolnost v této souvislosti nezmínila. Dále uvedl, že nikterak nerozporuje ruskou národnost žalobkyně, nicméně je zřejmé, že je občankou Ukrajiny. Proto musel přihlédnout k tomu, že právě Ukrajina je dle právní úpravy bezpečnou zemí původu. Doplnil, že dle § 16 odst. 3 zákona o azylu pakliže shledá, že je žadatel z bezpečné země původu, neposuzuje již, zda žadatel naplňuje důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Svůj postup proto považuje za souladný s právními předpisy. Závěrem navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

5. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti.
6. Součástí správního spisu je rozhodnutí Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje ze dne 28. 3. 2021, č. j. KRPP-34319-13/ČJ-2021-030022, jímž bylo žalobkyni uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) a podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 3 téhož zákona v délce 3 let. Dle tohoto rozhodnutí žalobkyně uvedla, že do České republiky přicestovala za účelem vydělání si peněz a v případě návratu na Ukrajinu jí nic nehrozí. Uvedla též, že se chce vrátit na Ukrajinu. Dále je součástí správního spisu rozhodnutí Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje ze dne 29. 6. 2021, č. j. KRPP-78763-10/ČJ-2021-030022, jímž byla žalobkyně zajištěna za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b), c) a e) zákona o pobytu cizinců.
7. Žalobkyně podala dne 5. 7. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 12. 7. 2021 žalobkyně poskytla údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Uvedla, že je ukrajinské státní příslušnosti a ruské národnosti. Hovoří rusky, je pravoslavná křesťanka a

nikdy nebyla politicky aktivní. Je rozvedená a má dva syny (narození X a X), oba žijí na Ukrajině. Na Ukrajině naposledy žila ve městě V. v Zakarpatské oblasti. Do České republiky poprvé přicestovala v roce 2004 na pracovní vízum. Následně se ještě dvakrát vrátila do vlasti, a to v srpnu 2006 a v létě 2007 či 2008. Délka těchto pobytů nepřesáhla dva týdny. Po zdravotní stránce je v pořádku, pouze má občas potíže s vysokým tlakem. Jako důvod své žádosti uvedla, že se obává diskriminace z důvodu své ruské národnosti.

8. Dne 14. 7. 2021 provedl žalovaný s žalobkyní pohovor k žádosti. Při něm žalobkyně uvedla, že Ukrajinu opustila v roce 2004 a poté ji navštívila dvakrát z důvodu návštěvy své matky a synů. Na Ukrajině má svůj byt, v kterém v době návštěv pobývala, a za matkou chodila jen na návštěvu. Do České republiky přicestovala, protože byla na Ukrajině diskriminována a byla v rozvodovém řízení s manželem, který ji týral. Ve vlasti nikdy neměla potíže se státními či bezpečnostními orgány a nebyla ani trestně stíhána. Stejně tak neměla problémy s vycestováním ze země. Měla však potíže z důvodu své národnosti, byla vyháněna do Ruska, že to je její země. Na dotaz, zda se kvůli těmto svým potížím někdy obrátila na policii, uvedla, že na policii volala v souvislosti s tím, že ji zbil manžel (měla i měsíc modřiny). Policie však nic neudělala, protože je manžel podplatil. Přestěhováním do jiné části Ukrajiny svůj problém neřešila. Dále uvedla, že se též obává toho, že pokud začne válka, tak ji odvedou. Má totiž vojenskou knížku.
9. Dne 12. 8. 2021 se žalobkyně seznámila s podklady rozhodnutí, nechtěla se k nim vyjádřit. Doložila rodný list, aby prokázala, že je ruské národnosti.
10. Součástí správního spisu je dokument žalovaného ze dne 1. 3. 2021 nazvaný Ukrajina, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí, a dokument ze dne 30. 7. 2021 nazvaný Ukrajina, Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, stav: červenec 2021.
11. Dne 17. 9. 2021 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

12. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
13. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 5. 7. 2021, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.
14. Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání; žalovaný vyjádřil s tímto postupem výslovný souhlas, žalobkyně pak udělila souhlas *implicite*, neboť na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nesdělila, že s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasí.

Posouzení žalobních bodů

15. Dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.

Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

Dle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.

16. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí počítá s konceptem tzv. bezpečné země původu (§ 16 odst. 2). Definice tohoto pojmu je obsažena ve shora citovaném § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žadatele pocházející z bezpečných zemí původu nelze bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu, neboť podstatou tohoto konceptu je, že se neposuzuje existence důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany, ale toliko to, zda daná země podmínky definice bezpečné země původu splňuje. Základem vnitrostátní úpravy je procedurální směrnice.
17. Dle odst. 40 věty druhé odůvodnění procedurální směrnice pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. V souladu s odst. 46 odůvodnění procedurální směrnice mohou členské státy bezpečnost země posuzovat případ od případu nebo označit země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. Dle čl. 37 odst. 3 procedurální směrnice se hodnocení, zda je země v souladu s tímto článkem bezpečnou zemí původu, zakládá na řadě zdrojů informací, přičemž toto ustanovení dále příkladmo vyjmenovává některé tyto zdroje. V souladu s Přílohou I procedurální směrnice pak mají členské státy při určení bezpečných zemí původu hodnotit: rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím příslušných právních předpisů země a způsobu, jakým se uplatňují; dodržování práv a svobod stanovených v Úmluvě nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech nebo Úmluvě OSN proti mučení; dodržování zásady

nenavracení podle Ženevské úmluvy; systém účinných opravných prostředků proti porušování těchto práv a svobod. V samotné procedurální směrnici se však upozorňuje na to, že hodnocení, z něhož označení země původu jako bezpečné vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými (odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).

18. Česká republika využila možnosti neposuzovat bezpečnost země případ od případu, ale přijmout vnitrostátní seznam bezpečných zemí původu. Ten obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Podle § 2 bodu 24 prováděcí vyhlášky považuje Česká republika za bezpečnou zemi původu Ukrajinu (s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů). Jelikož prováděcí vyhláška uvedenou zemi výslovně označuje za bezpečnou zemi původu, nemusel žalovaný zkoumat naplnění jednotlivých znaků vymezených v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, ale mohl rovnou přistoupit ke konstatování splnění podmínek bezpečnosti Ukrajiny jako země původu. Ukrajina byla do tohoto vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazena vyhláškou č. 68/2019 Sb. V odůvodnění k návrhu této vyhlášky ([https://apps.odok.cz/veklep; č. j. předkladatele MV-120060-4/OBP-2018](https://apps.odok.cz/veklep;_c=j.předkladatele/MV-120060-4/OBP-2018)) se uvádí, že tento seznam byl rozšířen o další země (včetně Ukrajiny) po vyhodnocení, které bylo provedeno na základě informací Ministerstva zahraničních věcí a informací z veřejně dostupných zdrojů, přičemž byla zjištěna a zhodnocena situace z hlediska uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace v jednotlivých zemích. Na základě toho pak předkladatel (žalovaný) v odůvodnění návrhu vyhlášky konstatoval, že v těchto zemích obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), nebo k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Konkrétně Ukrajina byla podle citovaného odůvodnění do vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazena na základě zdrojů několika institucí a organizací, jako jsou Amnesty International, Evropská migrační síť (EMN), Freedom House, Human Rights Watch, Ministerstvo zahraničních věcí USA, OSN a UNHCR. Dále odůvodnění návrhu vyhlášky mimo jiné obsahuje výčet základních smluv o lidských právech, jichž je Ukrajina smluvní stranou, stručný popis procesu přibližování k EU, základní charakteristiku země z hlediska lidských práv (včetně azylového systému a konstatování o nemožnosti uložení trestu smrti). K tomu lze doplnit, že Ukrajinu považuje za bezpečnou zemi původu též např. Lucemburské velkovévodství [[Règlement grand-ducal du 21 décembre 2007 fixant une liste de pays d'origine sûrs au sens de la loi modifiée du 5 mai 2006 relative au droit d'asile et à des formes complémentaires de protection. - Legilux \(public.lu\)](#)] či Rakousko [[RIS - Herkunftsstaaten-Verordnung - Bundesrecht konsolidiert, Fassung vom 18.01.2022 \(bka.gv.at\)](#)].
19. Žalovaný je oprávněn zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, přichází-li žadatel ze státu, který je

považován za bezpečnou zemi původu, pokud žadatel neprokáže, že v jeho individuálním případě zemi nelze považovat za bezpečnou. Pokud členský stát označí některou zemi za bezpečnou zemi původu, uplatní se vyvratitelná domněnka, že tato je pro daného žadatele o udělení mezinárodní ochrany bezpečná (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Je pak na žadateli (žalobci), aby prokázal, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, tedy že právě v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Pro takové prokázání musí předložit závažné důvody (srov. čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice), kterými zpochybní pro svůj konkrétní případ existenci jednotlivých charakteristik bezpečné země původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Jen tak může dojít k vyvrácení uvedené domněnky, v důsledku čehož označení jeho země původu jako bezpečné již není směrodatné (srov. odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).

20. Charakteristickým znakem řízení o udělení mezinárodní ochrany v případě bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene a břemene tvrzení ve vztahu k žadatelům. Tím se situace, kdy je aplikován koncept bezpečné země původu, liší od obecných pravidel řízení o udělení mezinárodní ochrany. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Je pak povinností žadatele nejen tvrdit azylově relevantní skutečnosti, ale zejména tato tvrzení prokázat (shodně rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70).
21. Nelze proto přisvědčit tvrzení žalobkyně, že žalovaný neměl její žádost zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, jestliže v řízení přednesla tvrzení, která jsou relevantní z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalobkyně nesprávně vztahuje na rozhodování dle § 16 odst. 2 zákona o azylu podmínky, za nichž lze zamítnout žádost jako zjevně nedůvodnou z jiných důvodů upravených v § 16 odst. 1 zákona o azylu. Základní podmínkou pro zamítnutí žádosti dle § 16 odst. 1 zákona o azylu totiž je, že žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a (srov. rozsudky NSS ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, a ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011 - 49). Aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu naproti tomu není vázána na podmínku, že žadatel neuvedl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování nebo že mu hrozí vážná újma, nýbrž že neprokázal, že v jeho individuálním případě nelze považovat zemi jeho původu za bezpečnou.
22. Žalobkyně předně namítla, že se obává diskriminace z důvodu své ruské národnosti. K tomu pouze obecně uvedla, že ji vyháněli do Ruska, které má být její zemí. Kvůli diskriminaci, které měla čelit, se nikdy na státní orgány neobrátila, ani tyto problémy neřešila přestěhováním do jiné části země.
23. K tomu soud uvádí, že jednání, které je samo o sobě diskriminační, nebo provádění opatření diskriminačním způsobem může představovat pronásledování (viz čl. 9 odst. 2 kvalifikační směrnice). Z výpovědi žalobkyně lze nicméně dovodit, že měla v tomto směru potíže pouze se soukromými osobami, které ji slovně „vyháněly“ do Ruska. Stupeň závažnosti a intenzita takového jednání se nejeví jako velká. Navíc, obecně platí, že nevhodné chování soukromých osob nelze připisovat státu. Jak Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, není v moci státu zabránit projevům špatných lidských vlastností, ať už pramení z osobní zášti vůči jednotlivci nebo z historického resentimentu vůči skupině

obyvatel. Smyslem institutu azylu je ovšem poskytnout jednotlivci ochranu před těmi nejzávažnějšími úzce vymezenými zásahy do jejich lidských práv, pokud to v jejich vlastní zemi není možné, nikoli uchránit je před lidskou zlobou a netolerancí, které se ostatně v různých formách vyskytují ve všech lidských společnostech (viz např. rozsudky ze dne 24. 5. 2006, č. j. 1 Azs 149/2005 - 69, ze dne 25. 6. 2013, č. j. 1 Azs 6/2013 - 58, či ze dne 24. 7. 2019, č. j. 1 Azs 244/2018 - 67).

24. Z výpovědi žalobkyně plyne, že byla v zemi původu terčem právě takových projevů špatných lidských vlastností. Jakkoliv mohly tyto skutečnosti mít negativní dopad na psychiku žalobkyně, nelze z její výpovědi dovodit, že by jimi bylo závažně zasahováno do jejich lidských práv. Pokud snad diskriminační jednání nabylo podobu závažného zásahu do lidských práv, měla se žalobkyně obrátit na státní orgány s žádostí o poskytnutí ochrany, což ovšem neučinila. Aby bylo jednání soukromých osob přičitatelné státu, musí být prokázáno, že stát není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před pronásledováním ze strany soukromých osob (§ 2 odst. 6 zákona o azylu, čl. 6 kvalifikační směrnice). Nemožnost domoci se ochrany u ukrajinských orgánů by mohla založit důvod pro udělení mezinárodní ochrany pouze tehdy, pokud by státní orgány namítané ohrožení „podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení ‚pronásledování‘, a tedy ani azylový důvod“ (rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 - 47). V rozsudku ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, NSS uvedl, že „aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany.“
25. Soud shrnuje, že žalobkyně ani svojí výpovědí neprokázala, že by před odchodem ze země původu byla terčem diskriminace, která měla podobu závažného zásahu do lidských práv a která by byla přičitatelná státu. Žalobkyně pouze obecně nesouhlasí s tím, že by se postavení ruské menšiny zlepšilo, což dovozuje z toho, že konflikt na východě Ukrajiny vyvolal napětí mezi ruským a ukrajinským obyvatelstvem země původu. K tomu žalobkyně žalovanému vytkla, že dostatečně nezjistil skutkový stav, pokud jde o postavení ruského etnika v soudobé ukrajinské společnosti. Žalobkyně ovšem pomíjí, že vzhledem k tomu, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu, tížilo břemeno tvrzení a břemeno důkazní právě ji. Bylo tedy na žalobkyni, aby prokázala, že jakožto občanka ruské národnosti bude v případě svého návratu do země původu vystavena diskriminaci takové intenzity, že ji bude možné považovat za pronásledování, a že takové jednání bude přičitatelné státu. Žalobkyně ovšem v průběhu řízení takové tvrzení nepřednesla, ani neoznačila důkazy k jeho prokázání. Nelze mít proto za prokázané, že by Ukrajina nebyla vzhledem k individuálnímu případu žalobkyně bezpečnou zemí původu.
26. Žalobkyně také poukázala na to, že žalovaný jí v napadeném rozhodnutí doporučil řešit její situaci vnitřním přesídlením, nezabýval se však tím, zda jsou v jejím případě splněny podmínky pro vnitřní přesídlení. Tím jí *de facto* doporučil přesídlit do oblasti, kde probíhá ozbrojený konflikt. Tomuto tvrzení žalobkyně nicméně nelze přisvědčit, neboť žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí pouze konstatoval, že se žalobkyně nepokusila před svým odjezdem do České republiky v roce 2004 řešit problémy s diskriminací vnitřním přesídlením do oblasti s převahou obyvatel ruské národnosti. V roce 2004 neexistoval ozbrojený konflikt na východě Ukrajiny, v mnoha oblastech na východě a jihu země tvořilo obyvatelstvo ruské národnosti velký podíl. Úvaha žalovaného, že se žalobkyně mohla diskriminaci ze strany občanů ukrajinské národnosti vyhnout tím, že by se

přestěhovala do oblasti s významným zastoupením občanů ruské národnosti, místo aby musela zcela vycestovat ze země původu, je jistě legitimní a věcně správná. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí neuvedl, co se mu snaží žalobkyně v žalobě podsunout, že má aktuálně v rámci návratu do země původu přesídlit do Doněcké či Luhanské oblasti, jimiž prochází bojová linie. Rozsáhlá argumentace žalobkyně tím, jaká je faktická situace osob pocházejících z Doněcké a Luhanské oblasti, které prchly před ozbrojeným konfliktem do ostatních oblastí Ukrajiny a mají status vnitřně přesídlených osob, se mívá nejen s důvody napadeného rozhodnutí, ale též s osobní situací žalobkyně. Pokud by se žalobkyně v případě návratu do země původu raději usadila v místě, kde je větší podíl ruskojazyčného obyvatelstva, jistě jí v tom nebude nic bránit. Taková místa se nachází i mimo Doněckou a Luhanskou oblast, např. v Oděse, Charkově či Záporoží. Na žalobkyni se přitom nevztahují pravidla upravující zvláštní status vnitřně přesídlených osob, neboť její bydliště se nachází v Zakarpatské oblasti, jejíž území je plně pod kontrolou ukrajinské vlády.

27. Jelikož napadené rozhodnutí není založeno na závěru, že žalobkyni nehrozí pronásledování či vážná újma z důvodu, že může využít možnosti vnitřního přesídlení, nelze jej považovat za nepřezkoumatelné z toho důvodu, že se žalovaný nezabýval splněním podmínek dovozených judikaturou, zda je vnitřní přesídlení uskutečnitelné a představuje dostatečnou ochranu.
28. Žalobkyně dále v žalobě cituje z rozhodnutí správních soudů a zpráv o zemi původu, které popisují těžkosti osob pocházejících z východní Ukrajiny, pokud jde o zajištění jejich živobytí v jiných částech Ukrajiny, a jejich nepříznivé společenské postavení. Pokud jde o posledně uvedené, obyvatelé východní Ukrajiny, kteří přesídlili do jiných částí Ukrajiny, jsou považováni za viníky války, což je důvodem jejich diskriminace ze strany majoritního obyvatelstva. K tomu soud uvádí, že tyto závěry nelze vztáhnout na žalobkyni, neboť její bydliště se nachází v Zakarpatské oblasti, na východě Ukrajiny nikdy nežila, nejedná se o osobu, u níž došlo k vnitřnímu přesídlení v souvislosti s konfliktem na východě Ukrajiny. Je sice možné, že majoritní obyvatelstvo bude na žalobkyni pohlížet jako na Rusku, neboť ačkoliv byl její otec ukrajinské národnosti a matka běloruské národnosti (viz rodný list žalobkyně), narodila se v ruské části Svazu sovětských socialistických republik a hovoří rusky. To však neznamená, že žalobkyně bude vnímána jako vnitřně přesídlená osoba z východní části Ukrajiny.
29. Žalobkyně dále vypověděla, že před svým odjezdem do České republiky byla fyzicky napadena svým tehdejším manželem, přičemž policie nechtěla tento případ řešit. K tomu je třeba uvést, že ačkoliv jsou skutečnosti, které nastaly před odchodem ze země původu, významné pro posouzení nároku na mezinárodní ochranu (viz čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice), je třeba zdůraznit, že všechny formy mezinárodní ochrany jsou zaměřeny do budoucna, tedy založeny na úvaze, co žadateli pravděpodobně hrozí v případě návratu do země původu. V nyní posuzované věci je zřejmé, že žalobkyně se se svým manželem rozvedla, přičemž není pravděpodobné, že by jí chtěl po cca 17 letech, co žalobkyně pobývala mimo území Ukrajiny, dále fyzicky či psychicky týrat. Po roce 2014 navíc došlo k řadě reforem, které se týkají i činnosti policie, takže nelze předpokládat, že tehdejší nečinnost policie by se opakovala i v současnosti. Je potřeba zdůraznit, že právě po provedení některých reforem a zahájení dalších reforem byla Ukrajina zařazena na seznam bezpečných zemí původu (s účinností od 23. 3. 2019). Zkušenosti žalobkyně s policií před jejím odchodem ze země původu neprokazují, že Ukrajinu v současnosti nelze považovat

za bezpečnou zemi původu. Žalobkyně nepředestřela žádné tvrzení, které by umožňovalo učinit závěr, že i přes významné změny v jejím osobním životě (rozvod manželství), značnou dobu, která uplynula od napadení ze strany tehdejšího manžela, a systémové změny v poskytování ochrany osobám před trestným jednáním soukromých osob je přiměřeně pravděpodobné, že žalobkyně bude čelit vážné újmě ze strany manžela. Žalobkyně tedy ani v tomto ohledu neprokázala, že by Ukrajina pro ni nebyla bezpečnou zemí.

30. Žalobkyně dále namítla, že se obává svého povolání do armády v případě válečného konfliktu z důvodu, že má vojenskou knížku. V jejím případě však k takovému povolání existuje výhrada svědomí. K tomu je nutné uvést, že člověk není uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem k dezerci či vyhýbání se nástupu vojenské služby je jeho averze vůči vojenské službě nebo strach z boje, byť by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu (rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 508/97). Dle ustálené judikatury NSS je branná povinnost legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovaná i v mezinárodním měřítku, a povinnost služby v armádě při mobilizaci rozhodně nelze považovat za relevantní z hlediska mezinárodní ochrany (viz shodně usnesení NSS ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 - 43, ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 - 34, ze dne 31. 8. 2016, č. j. 2 Azs 141/2016 - 32, či ze dne 25. 1. 2017, č. j. 6 Azs 263/2016 - 30). Žalobkyně v řízení před žalovaným neuvedla, že by jí ve výkonu vojenské služby bránila výhrada svědomí (skutečnost, že žalobkyně má vojenskou knížku, dokládá, že v minulosti ve vztahu k vojenské službě výhradu svědomí neměla, jako na ženu se na ni nevztahovala povinná základní vojenská služba). Je proto pochopitelné, že se žalovaný danou otázkou nad rámec výše shrnutých základních závěrů judikatury nezabýval.
31. Teprve v žalobě žalobkyně bez dalšího vysvětlení uvedla, že obava z povolání k vojenské službě se zakládá na výhradě svědomí. Není tak zřejmé, z čeho výhrada svědomí vychází, zda z náboženského přesvědčení, pacifismu či jiného světového názoru. Žalobkyně zmínila pouze to, že ukrajinská legislativa nevyhovuje mezinárodním požadavkům, neboť umožňuje vyhnout se povinné vojenské službě jen z důvodu příslušnosti k určité víře. K tomu soud uvádí, že absence výslovné právní úpravy, která by umožňovala žalobkyni vyhnout se výkonu vojenské služby (ať již v rámci vojenského cvičení, či vyhlášené mobilizace) z důvodu, pro nějž žalobkyně odmítá službu vykonat (soudu tento důvod nekonkretizovala), není pronásledováním (viz usnesení NSS ze dne 15. 6. 2016, č. j. 4 Azs 72/2016 - 29). Tím by mohlo být až bezprostřední nebezpečí uložení nepřiměřeného trestu za odepření výkonu vojenské služby z důvodu svědomí (viz usnesení NSS ze dne 10. 4. 2019, č. j. 6 Azs 334/2018 - 21, či rozsudek ze dne 5. 3. 2021, č. j. 5 Azs 87/2019 - 58). Žalobkyně nicméně ani netvrdila, natož prokázala, že by byla v zemi původu vyhlášena mobilizace, která by se jí týkala, nebo že by se vojenská správa snažila doručit jí povolávací rozkaz. Z ničeho tedy neplyne, že by žalobkyně jakožto držitelka vojenské knížky měla být reálně povolána k výkonu vojenské služby a že by jí za odepření výkonu této služby hrozil nepřiměřený trest, ačkoliv by výkon služby odmítla z důvodu výhrady svědomí. Obava žalobkyně je zcela nepodložená, uložení sankce hypotetické. Soud si je vědom skutečnosti, že mezinárodní politická situace je aktuálně napjatá a nelze předjímat budoucí vývoj ukrajinsko-ruských vztahů. Skutečnosti, které nastanou v budoucnu, bude možné zohlednit v rámci řízení o nové žádosti o mezinárodní ochranu. Lze podotknout, že žalobkyně své obavy z povolání k výkonu vojenské služby neobjektivizovala ani do té míry, že by prokázala, že mobilizace vyhlášené v letech 2014 až 2016 se na ni vztahovaly.

Žalobkyně tedy ani v tomto ohledu neprokázala, že by Ukrajina pro ni nebyla bezpečnou zemí.

32. Dále žalobkyně žalovanému vytkla, že nezohlednil, jakým způsobem je integrována v České republice. Má zde vybudovány vazby a ty by jejím návratem byly zpřetrhány. Tím žalovaný porušil čl. 8 Úmluvy. K tomu soud uvádí, že existence soukromého a rodinného života žalobkyně na území České republiky neprokazuje, že by Ukrajina pro ni nebyla bezpečnou zemí. Nejedná se tedy o okolnost, která by bránila aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu. Důsledkem aplikace právě uvedeného ustanovení je, že se neposuzuje naplnění podmínek pro udělení kterékoliv z forem mezinárodní ochrany (§ 16 odst. 3 zákona o azylu). Ochranu rodinného a soukromého života tak lze žalobkyni poskytnout pouze v řízeních dle zákona o pobytu cizinců (v krajním případě v řízení o vyhoštění).
33. Lze doplnit, že z hlediska mezinárodní ochrany je relevantní pouze tzv. extrateritoriální účinek práva na soukromý a rodinný život (viz rozsudky NSS ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, či ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65), přičemž z tvrzení žalobkyně neplyne, že by ji její partner nemohl následovat do země původu, ačkoliv má litevské občanství (mezi státy Evropské unie a Ukrajinou platí bezvízový styk). Nelze opomíjet, že děti žalobkyně i její matka žijí na Ukrajině, žalobkyně se nezmínila o jiné osobě pobývajících na území České republiky, k níž by měla bližší vztah. Vztah s partnerem rozvíjela po dobu několika let za situace, kdy pobývala na území České republiky neoprávněně (bez cestovního dokladu, bez povolení k pobytu), tedy musela předpokládat, že společné soužití může být ze dne na den ukončeno, bude-li povinna vycestovat do země původu. Dokonce sama chtěla několikrát odjet do země původu, ale partner jí to rozmluvil. Žalobkyně nemá na území České republiky žádné stálé zaměstnání (pracuje jen brigádně, nelegálně), nevlastní zde žádný majetek, bydlí na ubytovně. V jejím případě se tedy nejedná o natolik mimořádnou situaci, že by vůbec bylo možné uvažovat o udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. d) zákona o azylu.
34. V poslední řadě žalobkyně v žalobě uvedla výčet ustanovení správního řádu, zákona o azylu a Úmluvy, která měl žalovaný porušit. V této souvislosti proto soud připomíná, že § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žalobkyni ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k ní a k projednávané věci individualizovaně) skutková tvrzení a právní argumentaci, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (blíže viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, potvrzený rozšířeným senátem v usnesení ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017 - 72). Vzhledem k tomu, že prostá citace ustanovení nenaplnuje náležitosti žalobního bodu, soud se tímto tvrzením nezabýval, pokud k těmto ustanovením žalobkyně v další části žaloby neuvedla konkrétní argumentaci.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

35. Vzhledem k tomu, že žalobní body jsou nedůvodné a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
36. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 19. ledna 2022

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce